

Τίτλος πρωτοτύπου: *EVENING IN PARADISE. More stories*

Συγγραφέας: LUCIA BERLIN

Copyright © 2018 by the Literary Estate of Lucia Berlin LP

Published by arrangement with Farrar, Straus and Giroux, New York

© ΣΤΕΡΕΩΜΑ Α.Ε., 2021

Για την ελληνική γλώσσα σε όλον τον κόσμο

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου συνολικά ή τμηματικά με οποιοδήποτε τρόπο ή μέσον χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΣΕΙΡΑ: ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ

ISBN 978-618-5617-05-9

Φωτογραφία εξωφύλλου: Buddy Berlin, *Lucia Berlin*, Albuquerque New Mexico, 1962.

© 2015 Literary Estate of Lucia Berlin LP

Εκδόσεις ΣΤΕΡΕΩΜΑ Α.Ε. / ΣΙΟΛΑ-ΑΛΕΞΙΟΥ

Κομνητών 24, Αθήνα 114 72

Τηλ. 210 6426393

Fax 210 6459312

E-mail info@stereoma-sa.gr

www.stereoma-sa.gr

Facebook: Εκδόσεις Στερέωμα

ΛΟΥΣΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝ

Βράδυ
στον Παράδεισο
Ακόμα λίγες ιστορίες

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΧΙΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

MARC BERLIN

Εκδόσεις ΣΤΕΡΕΩΜΑ

2021

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος	9
Οι Μουσικές Κοσμηματοθήκες	15
Καμιά φορά το καλοκαίρι	38
Αντάντο: Μια γοτθική μυθιστορία	50
Χους εις χουν	88
Δρομολόγιο	94
Οδός Λιντ, Αλμπουκέρκη	106
Χριστούγεννα. Τέξας. 1956	121
Το πλίθινο σπίτι με την τσίγκινη στέγη	130
Μια μέρα με καταχνιά	157
Όταν ανθίζουν οι κερασιές	168
Βράδυ στον Παράδεισο	175
La barca de la ilusión	194
Η ζωή μου, ανοιχτό βιβλίο	217
Σύζυγοι	233
Χριστούγεννα, 1974	248
Πόνι μπαρ, Όκλαντ	266
Κόρες	267
Βροχερή μέρα	275
Ο κηδεμόνας του αδελφού μας	276
Χαμένη στο Λούβρο	285
Sombra	297
Luna nueva	313

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΘΗΚΕΣ

«Άκουε, υιέ, παιδείαν πατρός σου καὶ μὴ ἀπόσῃ θεσμούς μητρός σου· στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῆ κορυφή καὶ κλοιὸν χρύσειον περὶ σῶ τραχήλῳ. υιέ, μὴ σε πλανήσωσιν ἄσβεβεις, μηδὲ βουληθῆς, ἐὰν παρακαλέσωσί σε λέγοντες· ἔλθε μεθ' ἡμῶν¹».

Ἡ μάμι, ἡ γιαγιά μου, διάβασε τὴν περικοπὴ δύο φορές. Προσπάθησα νὰ θυμηθῶ σε ποια ἐντολὴ ἔπρεπε νὰ υπακούσω. Μὴ σκαλίζεις τὴ μύτη σου. Ἀλλὰ ἤθελα («χρῦσειον κλοιόν»), μιὰ χρυσὴ αλυσίδα γύρω ἀπὸ τὸν λαιμό μου, νὰ κουδουνίζει ὅταν γελάω, ὅπως τοῦ Σάμι...

Ἀγόρασα μιὰ αλυσίδα καὶ πήγα στὸν σταθμὸ τῶν λεωφορείων ὅπου ἓνα μηχανήμα χάραζε διάφορα σὲ μεταλλικὰ αντικείμενα... ἓνα ἀστεράκι στὸ κέντρο. Ἐγραψα ΛΟΥΚΑ καὶ τὴν κρέμασα στὸν λαιμό μου.

Ἦταν οἱ τελευταῖες μέρες τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1943, ὅταν ὁ Σάμι καὶ ὁ Τζέικ ἔβαλαν στὸ παιχνίδι κι ἐμὰς, ἐμένα καὶ τὴ Χόουπ. Κουβέντιαζαν με τὸν Μπεν Παντίλα, καὶ στὴν ἀρχὴ μὰς ἐγνεψαν νὰ τοῦ δίνουμε. Ὅταν ἐφυγε ὁ Μπεν, ὁ Σάμι μὰς φώναξε νὰ βγοῦμε ἀπὸ ἐκεῖ που κρυβόμασταν, κάτω ἀπὸ τὰ σκαλιὰ τῆς βεράντας.

«Καθίστε κάτω, ἔχουμε μιὰ δουλίτσα γιὰ τὶς δυο σας».

Ἐξήντα κάρτες. Στὴν ἐπάνω πλευρὰ κάθε κάρτας υπήρχε ἡ ζωγραφιά μιᾶς Μουσικῆς Κοσμηματοθήκης. Πλάι τῆς υπήρχε

1. Παροιμία Σολομώντος, Κεφάλαιο Α, 8-11.

μια κόκκινη σφραγίδα που έγραφε ΜΗΝ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΕΙΣ. Κάτω από τη σφραγίδα κρυβόταν ένα από τα ονόματα που υπήρχαν στην κάρτα. Τριάντα ονόματα με τρία γράμματα το καθένα, με μια γραμμή πλάι τους. EMI, MEI, TZO, και λοιπά.

«Κοστίζει μια πεντάρα να αγοράσεις μια ευκαιρία, ένα όνομα δηλαδή. Γράφεις το όνομά σου δίπλα του. Όταν πουληθούν όλα τα ονόματα, ανοίγουμε την κόκκινη σφραγίδα. Όποιος διάλεξε το σωστό, κερδίζει την Κοσμηματοθήκη».

«Και δεν τις λες και λίγες τις Κοσμηματοθήκες!» χαχάνισε ο Τζέικ.

«Σκάσε, Τζέικ. Αυτές τις κάρτες τις παίρνω από το Σικάγο. Καθεμία βγάζει ενάμισι δολάριο. Τους στέλνω ένα δολάριο για καθεμία κι αυτοί μου στέλνουν τις Κοσμηματοθήκες. Με πιάνετε;»

«Αμέ», είπε η Χόουπ. «Και μετά;»

«Μετά εσείς οι δυο παίρνετε είκοσι πέντε σεντς για κάθε κάρτα που πουλάτε, κι εμείς άλλα είκοσι πέντε. Αυτό μας κάνει ισότιμους συνεταιρούς».

«Δεν μπορούν να πουλήσουν όλες αυτές τις κάρτες», είπε ο Τζέικ.

«Μπορούμε και παραμπορούμε», είπα. Τον σιχαινόμουν τον Τζέικ. Αλητόπαιδο.

«Και βέβαια μπορούν», είπε ο Σάμι. Έδωσε τις κάρτες στη Χόουπ. «Η Λούκα θα είναι υπεύθυνη για τα χρήματα. Είναι εντεκάμισι... ξεκινάτε... θα σας χρονομετρήσουμε».

«Καλή τύχη!» φώναζαν. Πάλευαν και σπρωχόντουσαν στο γρασίδι, γελώντας.

«Με εμάς γελάνε... νομίζουν πως δεν θα τα καταφέρουμε».

Χτυπήσαμε την πρώτη μας πόρτα... βγήκε μια κυρία και φόρεσε τα γυαλιά της. Αγόρασε το πρώτο όνομα. ABA. Έγραψε το όνομα και τη διεύθυνσή της δίπλα σ' αυτό, μας έδωσε πενήντα σεντς και το μολύβι της. Λατρεμένα μου, μας αποκάλεσε.

Σταματούσαμε σε κάθε σπίτι σ' εκείνη την πλευρά του Άπσον. Όσπου να φτάσουμε στο πάρκο, είχαμε πουλήσει είκοσι ονόματα. Καθίσαμε στο τοιχαλάκι του κήπου με τους κάκτους, ζέπνοες, θριαμβεύτριες.

Ο κόσμος μάς θεωρούσε αξιολάτρευτες. Ήμασταν και οι δυο πολύ μικροκαμωμένες για την ηλικία μας. Εφτά ετών. Αν μας άνοιγε γυναίκα, είχα σίγουρη την πώληση. Τα ξανθά μου μαλλιά ήταν φουντωτά, δύο φορές το κεφάλι μου σε όγκο, σαν μεγάλη κίτρινη αφάνα. «Χρυσό, ξασμένο φωτοστέφανο!» Επειδή τα δόντια μου είχαν πέσει, κάλυπτα το επάνω χείλος με τη γλώσσα μου όταν χαμογελούσα, σαν να ντρεπόμουν. Οι κυρίες με χτυπούσαν χαϊδευτικά στην πλάτη κι έσκυβαν για να μ' ακούσουν... «Τι είναι, αγγελούδι μου; Α, πολύ θα μου άρεσε!»

Αν ήταν άντρας, αναλάμβανε η Χόουπ. «Πέντε σεντς... διαλέξτε ένα όνομα», νιαούριζε, τείνοντάς του την κάρτα κι ένα μολυβάκι, προτού προλάβει ο τύπος να κλείσει την πόρτα. Έλεγαν πως είχε κότσια καιτσιμπούσαν τα σκούρα, αδύνατα μάγουλά της. Τα μάτια της τους αγριοκοίταζαν πίσω από το βαρύ, μαύρο πέπλο των μαλλιών της.

Το μόνο που μας προβλημάτιζε τώρα ήταν η ώρα. Δύσκολο να μαντέψουμε αν οι άνθρωποι ήταν στο σπίτι τους ή όχι. Χτυπούσαμε με μανία τα κουδούνια, περιμέναμε. Το χειρότερο ήταν όταν αποδεικνυόταν πως ήμασταν οι μόνοι επισκέπτες τους «εδώ και πολύ καιρό». Όλοι αυτοί οι άνθρωποι ήταν πολύ γέροι. Οι περισσότεροι πρέπει να πέθαναν μετά από λίγα χρόνια.

Εκτός απ' τους μοναχικούς ανθρώπους κι εκείνους που μας θεωρούσαν αξιολάτρευτες, ήταν και μερικοί... δύο εκείνη τη μέρα... που πραγματικά ένωθαν πως ήταν σημάδι καλής τύχης ν' ανοίξουν την πόρτα τους και να αδράξουν την ευκαιρία που τους προσφερόταν, την επιλογή. Μας καθυστέρουσαν πε-

ρισσότερο, αλλά δεν μας ένοιαζε... περιμέναμε, ξέπνοες, όση ώρα μιλούσαν με τον εαυτό τους. Τομ; Εκείνος ο καταραμένος ο Τομ. Η αδελφή μου με φώναζε Σαλ. Τομ. Ναι. Διαλέγω το Τομ. Τι γίνεται αν κερδίσει;

Δεν χρειάστηκε καν να πάμε στα σπίτια στην άλλη πλευρά του Άπσον. Πουλήσαμε τις υπόλοιπες κάρτες στα διαμερίσματα απέναντι από το πάρκο.

Μία η ώρα. Η Χόουπ έδωσε την κάρτα στον Σάμι, εγώ άφησα τα ψιλά να κατακυλήσουν στο στήθος του. «Χριστέ μου!» είπε ο Τζέικ.

Ο Σάμι μάς φίλησε. Στεκόμασταν στο γκαζόν αναψοκοκκισμένες, χαμογελώντας.

«Ποιος κέρδισε;» Ο Σάμι ανακάθισε. Τα γόνατα του Levi's του ήταν πράσινα και υγρά, οι αγρώνες του πράσινοι από το γρασίδι.

«Τι λέει;» Η Χόουπ δεν ήξερε να διαβάξει. Είχε μείνει στην ίδια τάξη, στην πρώτη δημοτικού.

Ζόι.

«Ποιος;» Κοιταχτήχαμε. «Ποιος απ' όλους;»

«Είναι το τελευταίο όνομα στην κάρτα».

«Α». Ο άντρας με την αλοιφή στα χέρια του. Ψωρίαση. Απογοητευτήχαμε, υπήρχαν δύο πραγματικά συμπαθητικοί άνθρωποι που θα θέλαμε να είχαν κερδίσει.

Ο Σάμι είπε πως θα μπορούσαμε να κρατήσουμε τις κάρτες και τα λεφτά ώσπου να τις πουλήσουμε όλες. Τις πήραμε, περάσαμε τον φράχτη και τις κρύψαμε κάτω απ' τα σκαλιά της βεράντας. Βρήκα μια παλιά ψωμιέρα για να τις βάλουμε.

Πήραμε τρεις κάρτες και φύγαμε μέσα από το στενάκι, από την πίσω πλευρά. Δεν θέλαμε να μας περάσουν για πολύ πρόθυμες ο Σάμι και ο Τζέικ. Διασχίσαμε τον δρόμο, τρέξαμε από σπίτι σε σπίτι, χτυπήσαμε πόρτες, σε όλη την απέναντι πλευρά του Άπσον. Από το Μάντι έως το Μπακάλιο Σανσάν.

Είχαμε πουλήσει δύο ολόκληρες κάρτες· καθίσαμε στο πεζοδρόμιο να πιούμε τον χυμό μας σταφύλι. Ο κύριος Χαντάντ φύλαγε στον καταψύκτη τα μπουκάλια που προορίζονταν για μας, οπότε ήτανε κάπως πηχτός, σαν λιωμένη γρανίτα. Στο σημείο αυτό, στη γωνία, τα λεωφορεία έπρεπε να παίρνουν κλειστή τη στροφή· μόλις που κατάφερναν να μας αποφύγουν, κι απομακρύνονταν κορνάροντας. Πίσω μας η σκόνη και ο καπνός ανέβαιναν γύρω από το βουνό Κρίστο Ρέι, κίτρινος αφρός στον απογευματινό ήλιο του Τέξας.

Διάβασα τα ονόματα δυνατά – ξανά και ξανά. Βάλαμε ένα Χ σ' αυτούς που ελπίζαμε να κερδίσουν και ένα Ο δίπλα στους κακούς.

Ο ξυπόλυτος στρατιώτης... «ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ μια μουσική κοσμηματοθήκη!» Η κυρία Τάπια... «Ωραία, ελάτε μέσα! Χαίρομαι που σας βλέπω!» Ένα κορίτσι δεκάξι χρονών, νιόπαντρο, που μας έδειξε πώς έβαψε την κουζίνα της ροζ, ολομόναχη. Ο κύριος Ράλει – τρομακτικός. Συγκράτησε τους δυο γερμανικούς μολοσούς του, αποκάλεσε τη Χόουπ σέξι κουνάβι.

«Ξέρεις... θα μπορούσαμε να πουλάμε χίλια ονόματα την ημέρα... αν είχαμε πατίνια».

«Ναι, χρειαζόμαστε πατίνια».

«Ξέρεις τι κάνουμε λάθος;»

«Τι;»

«Πάντα λέμε... “Θέλετε να αγοράσετε μια ευκαιρία;” Πρέπει να λέμε “ευκαιρίες”».

«Μήπως να λέμε... “Θέλετε να αγοράσετε μια ολόκληρη κάρτα;”»

Γελάσαμε, χαρούμενες, καθισμένες στο πεζοδρόμιο.

«Ας πουλήσουμε και την τελευταία».

Στρίψαμε στη γωνία, πήραμε τον δρόμο κάτω από το Μάντι. Ήταν σκοτεινός, σκιασμένος από ευκαλύπτους, συκιές και ροδιές, όλο μεξικάνικους κήπους με φτέρες και πικροδάφνες

και ζίνιες. Οι γριούλες δεν μιλούσαν αγγλικά. «*No, gracias*»,² έλεγαν κι έκλειναν τις πόρτες.

Ο παπάς από την Αγία Οικογένεια αγόρασε δύο ονόματα. *Ζόι και Φαν*.

Μετά ήταν ένα τετράγωνο όλο Γερμανίδες, με αλεύρια στα χέρια τους. Μας κοπάνησαν τις πόρτες τους κατάμουτρα. Τσς!

«Πάμε σπίτι... δεν βγαίνει τίποτα εδώ».

«Όχι, πιο πάνω στη Σχολή Βίλας έχει πολλούς στρατιώτες».

Είχε δίκιο. Οι άντρες ήταν έξω με χακί σορτς και φανελάκια· πότιζαν το κίτρινο γρασίδι κι έπιναν μπίρες. Η Χόουπ πούλησε. Τα μαλλιά της κρέμονταν τώρα σαν σπάγγοι μπροστά στο λαδί συριακό της πρόσωπο, όμοια με μαύρη κουρτίνα από χάντρες.

Ένας άντρας μάς έδωσε ένα εικοσιπενταράκι και η γυναίκα του τον φώναζε προτού πάρει τα ρέστα του. («Δώσε μου πέντε!») φώναζε μέσα από τη σήτα της πόρτας. Πήγα να γράψω το όνομά του.

«Όχι», είπε η Χόουπ. «Μπορούμε να τις ξαναπουλήσουμε».

Ο Σάμι άνοιξε τις σφραγίδες.

Η κυρία Τάπια είχε κερδίσει με το Σου, έτσι έλεγαν την κόρη της. Είχαμε βάλει ένα Χ δίπλα στο όνομά της, ήταν πολύ καλή. Η κυρία Όβερλαντ κέρδισε την επόμενη. Κανένας από εμάς δεν θυμόταν ποια ήταν. Ο τρίτος νικητής ήταν ένας άντρας που είχε αγοράσει το Λου, που πραγματικά θα έπρεπε να είχε πάει στον στρατιώτη που μας έδωσε το εικοσιπενταράκι.

«Έπρεπε να τη δώσουμε στον στρατιώτη», είπα.

Η Χόουπ σήκωσε τα μαλλιά της να με κοιτάξει, χαμογελώντας σχεδόν... («Εντάξει»).

Πήδησα τον φράχτη και μπήκα στην αυλή μας. Η μάμι

2. Όχι, ευχαριστώ.

πότιζε. Η μητέρα μου έπαιζε μπριτζ, το φαγητό μου ήταν στον φούρνο. Διάβασα τα χείλη της μάμι, γιατί οι ειδήσεις από το ραδιόφωνο δε μ' άφηναν ν' ακούσω. Ο παππούς δεν ήταν κουφός, απλώς του άρεσε να ανεβάζει την ένταση.

«Μπορώ να ποτίσω αντί για σένα, μάμι;» Όχι, ευχαριστώ.

Κοπάνησα την μπροστινή πόρτα και το τζάμι με το βιτρό κυμάτισε.

«Έλα εδώ!» μου φώναξε, και η φωνή του ακούστηκε πάνω από τον ήχο του ραδιοφώνου. Ξαφνιασμένη, έτρεξα μέσα χαμογελώντας και πήγα να σκαρφαλώσω στα γόνατά του, αλλά με απόδιωξε χτυπώντας με χαιδευτικά με την εφημερίδα του.

«Ήσουν μ' εκείνους τους βρομοάραβες;»

«Σύρους», είπα. Το τασάκι του έλαμπε κατακόκκινο, όπως η πόρτα με το βιτρό.

Εκείνο το βράδυ... ο Φάιμπερ ΜακΓκί³ και οι Έιμος και Άντι⁴ στο ραδιόφωνο. Δεν ξέρω γιατί του άρεσαν τόσο πολύ. Πάντα έλεγε ότι μισούσε τους έγχρωμους.

Καθίσαμε με τη μάμι στην τραπεζαρία κι ανοίξαμε τη Βίβλο. Ακόμη στις Παροιμίες ήμασταν.

«Η ανοιχτή επίπληξη είναι καλύτερη από την κρυφή αγάπη».

«Γιατί;»

«Δεν έχει σημασία». Αποκοιμήθηκα και με έβαλε στο κρεβάτι.

3. *Fibber McGee and Molly*: Αμερικανική κωμική σειρά, που παιζόταν στο ραδιόφωνο από το 1935 έως το 1959. Από τις μακροβιότερες του είδους, παρακολουθούσε τις περιπέτειες ενός ζευγαριού της εργατικής τάξης.

4. *Amos 'n' Andy*: Ραδιοφωνική σειρά με ήρωες δύο μαύρους, που εκτυλισσόταν στην αρχή στο Σικάγο και αργότερα στο Χάρλεμ. Επίσης ιδιαίτερα μακρόβια εκπομπή, ξεκίνησε το 1928 και συνεχίστηκε μέχρι το 1960.

Εύπηνησα όταν γύρισε σπίτι η μητέρα μου· ξαπλωμένη δίπλα της, ξύπνια, την κοιτάζα καθώς έτρωγε τυρομπουκιές Tid-Bits και διάβαζε ένα αστυνομικό. Έπειτα από χρόνια υπολόγισα ότι μόνο στη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η μητέρα μου έφαγε τουλάχιστον 950 κουτιά τυρομπουκιές Tid-Bits.

Ήθελα να της μιλήσω, να της πω για την κυρία Τάπια, για τον τύπο με τα σκυλιά, για το πώς μας είχε βάλει ο Σάμι στη δουλειά, πενήντα-πενήντα. Ακούμπησα το κεφάλι μου στον ώμο της, όλο τρίμματα από τα Tid-Bits, και αποκοιμήθηκα.

Την επομένη, η Χόουπ κι εγώ πήγαμε πρώτα στα διαμερίσματα στη Λεωφόρο Γιάντελ. Νεαρές σύζυγοι στρατιωτικών με μπικουτί, βελουτέ μπουρνούζια, έξαλλες που τις ξυπνήσαμε. Καμιά τους δεν αγόρασε ευκαιρία. «Όχι, δεν έχω πεντάρα».

Πήραμε το λεωφορείο για την Πλάζα, κι από εκεί ανεβήκαμε στο λεωφορείο της Μέσα για το Κερν Πλέις. Πλούσιοι εδώ... αρχιτεκτονική κήπου, κουδουνάκια στις πόρτες. Εδώ ήταν ακόμη καλύτερα απ' ό,τι με τις γριές κυρίες. Ένωση Τεξανών Νέων· βαθύ μαύρισμα, βερμούδες, κραγιόν, μαλλιά αλλά παζ, όπως της Τζουν Άλισον.⁵ Δεν νομίζω να είχαν δει ποτέ τους παιδιά σαν κι εμάς, παιδιά ντυμένα με τις παλιές κρεπ μπλούζες των μανάδων τους.

Παιδιά με μαλλιά σαν τα δικά μας. Ενώ τα μαλλιά της Χόουπ κρέμονταν μπροστά στο πρόσωπό της σαν πηχτό μαύρο, κατράμι, τα δικά μου φούντωναν και πετούσαν σαν θυσανωτό, κίτρινο τόπι και τριζοβολούσαν στον ήλιο.

Πάντα γελούσαν όταν ανακάλυπταν τι πουλούσαμε, πήγαιναν να βρουνε λίγα «ψιλιά». Ακούσαμε κάποια να μιλάει στον

5. June Allyson (1917-2006): Αμερικανίδα ηθοποιός του θεάτρου, του κινηματογράφου και της τηλεόρασης, χορεύτρια και τραγουδίστρια.

άντρα της... «Έλα να τα δεις. Πραγματικά νεραϊδοπαίδια!» Κι εκείνος ήρθε και ήταν ο μόνος που αγόρασε ευκαιρία. Οι γυναίκες απλώς μας έδιναν λεφτά. Τα παιδιά τους, χλωμά και άτονα, μας κοίταζαν με ορθάνοιχτα μάτια από τις κούνιες τους στον κήπο.

«Πάμε στον σταθμό».

Μας άρεσε να πηγαίνουμε εκεί, ακόμα και προτού μπλέξουμε με τις κάρτες... να τριγυρνάμε, να χαζεύουμε όλους αυτούς που φιλιόντουσαν κι έλκλαιγαν, και να μαζεύουμε τα κέρματα που έπεφταν πίσω από το γείσο, κάτω από το περίπτερο. Με το που περάσαμε την πόρτα, σκουντήσαμε η μία την άλλη, χαχανίζοντας. Γιατί δεν μας πέρασε νωρίτερα από το μυαλό; Εκατομμύρια άνθρωποι με τις τσέπες γεμάτες ψιλά που δεν είχαν τίποτα να κάνουν παρά να περιμένουν. Εκατομμύρια στρατιώτες και ναύτες που είχαν ένα κορίτσι, μια γυναίκα ή ένα παιδί με όνομα από τρία γράμματα.

Φτιάξαμε πρόγραμμα. Τα πρωινά πηγαίναμε στον σταθμό του τρένου. Ναύτες ξαπλωμένοι φαρδιοί πλατιοί στους ξύλινους πάγκους, με τα καπέλα διπλωμένα πάνω στα μάτια τους, σαν παρενθέσεις. «Ε; Καλημέρα, γλυκούλες! Σίγουρα».

Γέροι που κάθονται. Πρόθυμοι να πληρώσουν μια πεντάρα αν είναι να μιλήσουν για τον άλλο πόλεμο, για κάποιον δικό τους νεκρό με όνομα από τρία γράμματα.

Πήγαμε στην αίθουσα αναμονής ΕΓΧΡΩΜΩΝ και προλάβσαμε να πουλήσουμε τρία ονόματα προτού μας πιάσει απ' τους αγκώνες ένας λευκός εισπράκτορας και μας βγάλει έξω. Περάσαμε πολλά απογεύματα στο Κέντρο Ψυχαγωγίας Στρατευμένων στην απέναντι πλευρά του δρόμου. Οι στρατιώτες μάς έδιναν τζάμπα κολατσιό, μπαγιάτικα σάντουιτς ζαμπόν-τυρί τυλιγμένα σε λαδόκολλα, κόκα κόλες, γκοφρέτες. Παίζαμε πινγκ πονγκ και φλιπεράκι όσο οι στρατιώτες συμπλήρωναν τις κάρ-

τες. Μια φορά, βγάλαμε ένα εικοσιπενταράκι η καθεμία, ρίγνοντας γροθιές στον μικρό μετρητή που κατέγραφε πόσοι στρατιώτες έμπαιναν, ενώ η γυναίκα που τον πρόσεχε είχε πάει κάπου μ' έναν στρατιώτη.

Με κάθε τρένο που ερχόταν, έμπαιναν στον σταθμό καινούργιοι στρατιώτες και ναύτες. Όσοι ήταν ήδη εκεί έλεγαν στους νεοφερμένους να αγοράσουν τις ευκαιρίες μας. Με φώναζαν Παράδεισο και τη Χόουπ, Κόλαση.

Το σχέδιο ήταν να κρατήσουμε και τις εξήντα κάρτες ώσπου να τις πουλήσουμε, αλλά παίρναμε ολοένα και περισσότερα λεφτά και έξτρα πουρμπουάρ, τόσο πολλά, που δεν μπορούσαμε καν να τα μετρήσουμε.

Πάντως δεν γινόταν να περιμένουμε να δούμε ποιος κέρδισε, παρότι μας είχαν απομείνει μονάχα δέκα κάρτες. Πήγαμε στον Σάμι τα τρία κουτιά από πούρα με τα κέρματα και τις κάρτες.

(Εβδομήντα δολάρια;) Χριστός κι Απόστολος. Ανακάθισαν κι οι δυο τους στο γρασίδι. «Τι τρελόπαιδα, διάολε. Τα κατάφεραν».

Μας φίλησαν και μας αγκάλιασαν. Ο Τζέικ κυλιόταν στο γρασίδι ξανά και ξανά, κρατώντας την κοιλιά του, τσιρίζοντας, «Χριστέ μου... Σάμι, είσαι ιδιοφυΐα, σπουδαίο μυαλό!»

Ο Σάμι μάς αγκάλιασε. «Το ήξερα πως θα τα καταφέρατε».

Κοίταξε μία μία τις κάρτες, περνώντας τα δάχτυλά του μέσα από τα μακριά μαλλιά του, τόσο μαύρα, που πάντα έμοιαζαν βρεγμένα. Γελούσε με τα ονόματα που είχαν κερδίσει.

Οπλίτης Οκτάβιους Όλιβερ, Φορτ Σιλ, Οκλαχόμα. «Ει, πού τα βρήκατε αυτά τα αλάνια;» Σάμιουελ, Χέντρι Θρόπερ, Οπουδήποτε, ΗΠΑ. Υπήρχε κι ένας γέρος στην αίθουσα των ΕΓΧΡΩΜΩΝ, που είπε πως αν κέρδιζε, μπορούσαμε να κρατήσουμε εμείς την κοσμηματοθήκη.

Ο Τζέικ πήγε στο Μπακάλικο Σανσάν και μας έφερε μισολιωμένες γρανίτες μπανάνα. Ο Σάμι μάς ρώτησε για όλα τα

ονόματα, μας ρώτησε πώς το κάναμε. Του είπαμε για το Κερν Πλές και τις όμορφες νοικοκυρές με τα βατιστένια φορέματα, για το Κέντρο Ψυχαγωγίας, για τα φλιπεράκια, για τον πρό-στυχο άντρα με τους μολοσσούς.

Μας έδωσε δεκαεφτά δολάρια... παραπάνω από τη συμφωνία μας για μισά μισά. Δεν πήραμε το λεωφορείο, απλώς τρέξαμε ως το Penney's, στο κέντρο. Μακριά. Αγοράσαμε πατίνια με τα ειδικά κατσαβιδάκια τους, τυχερά βραχιολάκια στο Κρες και μια σακούλα κόκκινα αλατισμένα φιστίκια. Καθίσαμε κοντά στους αλιγάτορες στην Πλάζα. Στρατιώτες, Μεξικάνοι, μεθυσμένοι.

Η Χόουπ κοίταξε γύρω της. «Θα μπορούσαμε να πουλήσουμε κι εδώ».

«Όχι, εδώ κανένας δεν έχει λεφτά».

«Εκτός από εμάς!»

«Το χειρότερο θα είναι όταν θα πρέπει να παραδώσουμε τις Κοσμηματοθήκες».

«Όχι, γιατί τώρα έχουμε πατίνια».

«Αύριο λέω να μάθουμε να πατινάρουμε... άκου, μπορούμε να κάνουμε πατινάζ κάτω, στην οδογέφυρα, και να χαζέψουμε τις πουτάνες στο χυτήριο».

«Αν οι άνθρωποι δεν είναι σπίτι τους, μπορούμε να τους τις αφήσουμε μέσα από τη σήτα της μπροστινής πόρτας».

«Τα λόμπι των ξενοδοχείων θα ήταν καλό μέρος για να πουλήσουμε».

Αγοράσαμε κάτι άνοστα Κόνεϊ Άιλαντ⁶ και μπουκαλάκια γκαζόζα για τον δρόμο. Κι εκεί μας τελείωσαν τα λεφτά. Αποφασίσαμε να περιμένουμε και να φάμε όταν θα φτάναμε στο άδειο πλάτωμα, στην αρχή του Άπσον.

Το πλάτωμα ήταν στην κορυφή ενός περιφραγμένου λόφου,

6. Δημοφιλής μάρκα ποπ κορν.

ψηλά πάνω απ' τον δρόμο, γεμάτο με κάτι γκριζα φουντωτά φυτά που είχαν μαβιά ανθάκια. Ανάμεσα στα φυτά, σε ολόκληρο το πλάτωμα, ήταν σκορπισμένα κομμάτια γυαλί. Ο ήλιος τα έκανε να γυαλίζουν σε διάφορες αποχρώσεις του μοβ. Εκείνη την ώρα, αργά το απόγευμα, ο ήλιος έπεφτε στο πλάτωμα υπό μια τέτοια γωνία που το φως φαινόταν να έρχεται από κάτω, μέσα από τα ανθάκια, όμοια με πέτρες αμέθυστου.

Ο Σάμι και ο Τζέικ έπλεναν ένα αυτοκίνητο. Μια μπλε σακαράκια χωρίς οροφή και χωρίς πόρτες. Το τελευταίο τετράγωνο το κάναμε τρέχοντας, με τα πατίνια να κοπανάνε στα κουτιά τους.

«Ποιανού είναι;»

«Δικό μας. Να σας πάμε μια βόλτα;»

«Πού το βρήκατε;»

Τώρα έπλεναν τα λάστιχα. «Από έναν τύπο που ξέρουμε», είπε ο Τζέικ. «Θέλετε βόλτα;»

«Σάμι!»

Η Χόουπ στεκόταν όρθια πάνω στο κάθισμα. Είχε ένα ύφος σαν να ήταν τρελή. Δεν είχε καταλάβει ακόμη.

«Σάμι – πού βρήκατε τα λεφτά για το αυτοκίνητο;»

«Ω, από δω κι από κει...» Ο Σάμι τής χαμογέλασε, ήπιε από το λάστιχο και σκούπισε το σαγόνι του με το πουκάμισό του.

«Πού βρήκατε τα λεφτά;»

Η Χόουπ έμοιαζε με γριά, χαλκοπράσινη μάγισσα. «Παλιοκαριόλη, απατεώνα!» στρίγκλισε.

Τότε κατάλαβα. Την ακολούθησα· πηδήσαμε τον φράχτη και πήγαμε προς τη βεράντα.

«Λούκα!» φώναξε ο Σάμι, ο πρώτος μου ήρωας, όμως εγώ την ακολούθησα εκεί που στεκόταν γονατισμένη, δίπλα στην ψωμιέρα.

Μου έδωσε τη δεσμίδα με τις συμπληρωμένες κάρτες. «Μέτρα τες». Πήρε πολλή ώρα.

Πάνω από πεντακόσιοι άνθρωποι. Κοιτάξαμε εκείνες που είχαμε σημαδέψει μ' ένα Χ, ελπίζοντας ότι θα κέρδιζαν.

«Θα μπορούσαμε ν' αγοράσουμε Μουσικές Κοσμηματοθήκες για μερικούς...»

Κάγχασε. «Με τι λεφτά; Έτσι κι αλλιώς, δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα. Δεν υπάρχουν Μουσικές Κοσμηματοθήκες. Άκουσες ποτέ σου ότι υπήρχαν;»

Άνοιξε την ψωμιέρα κι έβγαλε τις δέκα απούλητες κάρτες. Έκανε σαν τρελή, σερόταν στο χώμα κάτω από τη βεράντα σαν μισοπεθαμένο κοτόπουλο.

«Τι κάνεις, Χόουπ;»

Λαχανιάζοντας, πήγε και χώθηκε μέσα στον θάμνο της αγράμπελης που έφραζε την αυλή. Σήκωσε ψηλά τις κάρτες, σαν τη βεντάλια μιας τρελής βασίλισσας.

«Είναι δικές μου τώρα. Αν θέλεις, έρχεσαι. Μισά μισά. Μπορείς και να κάτσεις εδώ που είσαι, βέβαια. Αν έρθεις, σημαίνει πως είσαι συνεταίρος μου και πως δεν θα ξαναμιλήσεις στον Σάμι ώσπου να πεθάνεις, αλλιώς θα σε μαχαίρωσω».

Έφυγε. Ξάπλωσα στο υγρό χώμα. Ήμουν κουρασμένη. Ήθελα απλώς να μείνω ξαπλωμένη εκεί για πάντα και να μην ξανακάνω τίποτα, ποτέ.

Έμεινα εκεί πολλή ώρα κι έπειτα σκαρφάλωσα στον ξύλινο φράχτη και βγήκα στο στενάκι. Η Χόουπ καθόταν στο πεζοδρόμιο στη γωνία, με τα μαλλιά της όμοια με μαύρο κουβά πάνω στο κεφάλι της. Διπλωμένη στα δύο, σαν Πιετά.

«Πάμε», είπα.

Ανηφορίσαμε τον λόφο προς το Πρόσπεκτ. Ήταν βραδάκι... Όλες οι οικογένειες ήταν έξω· πότιζαν το γκαζόν και σιγοψιθύριζαν από τις κούνιες τους που έτριζαν εξίσου ρυθμικά με τα τζιτζίκια.

Η Χόουπ χτύπησε μια αυλόπορτα πίσω μας. Βαδίσαμε στο υγρό τσιμεντένιο μονοπάτι προς την οικογένεια. Έπιναν παγωμένο τσάι, καθισμένοι στα σκαλιά της βεράντας. Έβγαλε μια κάρτα, τους την έδειξε.

«Διαλέξτε ένα όνομα. Δέκα σεντς η ευκαιρία».

Νωρίς το επόμενο πρωί αρχίσαμε με τις υπόλοιπες κάρτες. Δεν είπαμε τίποτα για την καινούργια τιμή ούτε για τις έξι που είχαμε πουλήσει το προηγούμενο βράδυ. Και πάνω απ' όλα δεν είπαμε τίποτα για τα πατίνια μας... δύο χρόνια τώρα λαχταρούσαμε πατίνια. Ακόμη δεν τα είχαμε δοκιμάσει καν.

Βγαίνοντας απ' το λεωφορείο στην Πλάζα, η Χόουπ επανέλαβε πως θα με σκότωνε αν ξαναμιλούσα στον Σάμι.

«Ποτέ. Θέλεις αίμα;» Πάντα χαράζαμε τον καρπό μας για να σφραγίσουμε μια υπόσχεση.

«Όχι».

Ανακουφίστηκα. Ήξερα πως θα του ξαναμιλούσα κάποια μέρα και χωρίς το αίμα δεν θα ήταν και τόσο κακό.

Το ξενοδοχείο Γκίετγουεί, σαν ταινία στη ζούγκλα. Πτυελοδοχεία, περσίδες, φοίνικες, ακόμη κι ένας άντρας με λευκό κοστούμι που έκανε αέρα με τη βεντάλια του, φτυστός ο Σίντνεϊ Γκρίνστριτ.⁷ Όλοι μάς έγνεφαν να ξεκουμπιστούμε, έκρυσαν τα πρόσωπά τους πίσω από τις εφημερίδες τους, λες και μας είχαν καταλάβει. Στον κόσμο αρέσει η ανωνυμία των ξενοδοχείων.

Έξω, διασχίζουμε την ασφαλτο του δρόμου που βρομάει και ζέχνει από τη ζέστη· μόλις που προλαβαίνουμε το τρόλεϊ για τη Χουαρές. Μεξικάνοι με *rebosos* – μυρίζουν σαν αμερικανικές

7. *Sydney Hughes Greenstreet* (1879-1954): Βρετανός ηθοποιός που έκανε καριέρα στο Χόλιγουντ μετά την ηλικία των 61 ετών, και μεσουράνησε κατά τη δεκαετία του 1940.

χαρτοσακούλες μα και καραμελωμένο, κιτρινοπορτοκαλί καλαμπόκι.

Άγνωστο έδαφος... Χουαρές. Ήξερα μόνο τα μπαρ με τα συντριβάνια και τους καθρέφτες, τους κιθαρίστες και το «Cielito Lindo» από τα βράδια που η χήρα πολέμου μητέρα μου έβγαινε με τις δεσποινίδες Πάρκερ. Η Χόουπ ήξερε μόνο τις βρόμικες ταινίες. Η κυρία Χαντάντ την έστελνε πάντα με την Νταρλίν στα ραντεβού της με τους φαντάρους, για να έχει το κεφάλι της ήσυχο.

Σταθήκαμε στην άκρη της γέφυρας από την πλευρά της Χουαρές, ακουμπισμένες στο παραπέτο σαν τους ταξιτζήδες, ενώ οι πλανόδιοι που πούλαγαν ξύλινα φίδια κούρνιαζαν στη σκιά του μπαρ Follies, και ορμούσαν όλοι μαζί όταν οι ομάδες των τουριστών, όλοι τους αμούστακοι στρατιώτες, κατέβαιναν με ζωηρό βήμα από τη γέφυρα.

Κάποιοι μας χαμογελούσαν, ανήσυχοι, θέλοντας να γοητευτούν και να γοητεύσουν. Πολύ βιαστικοί και αδέξιοι για να κοιτάζουν τις κάρτες μας, έχωναν στη χούφτα μας πεντάρες, δεκάρες, κέρματα. «Πάρε!» Τους μισούσαμε, λες κι ήμασταν Μεξικάνες.

Αργά το απόγευμα πια, στρατιώτες και τουρίστες στριφογύριζαν στη ράμπα, στριμώνχονταν στο πεζοδρόμιο μέσα στην αργή, καυτή αποφορά του μαύρου καπνού και της μπίρας Carta Blanca, αναψοκοκκινισμένοι, γεμάτοι ελπίδα... τι θα δω; Ξεχύνονταν καταπάνω μας, μας προσπερνούσαν, αφήνοντας πεντάρες, δεκάρες, κέρματα στις παλάμες μας, χωρίς ποτέ να κοιτάζουν τις κάρτες που τείναμε προς το μέρος τους ή τα μάτια μας.

Παραπατούσαμε, ζαλισμένες από το νευρικό γέλιο, από το τρέκλισμα, από το αδιάκοπο πηγαινέλα. Γελούσαμε, τολμηρές τώρα πια, όπως εκείνοι που πουλούσαν ξύλινα φίδια και πήλινα γουρουνάκια. Ανυπόμονες, τους κλείναμε τον δρόμο, τους τρα-

βούσαμε από το μανίλι. «Ελάτε, μόνο μία δεκάρα... Αγοράστε ένα όνομα, δέκα σεντς... Ε, πλούσια κυρία, τι ψυχή έχει μία δεκαρούλα;»

Σούρουπο. Κουρασμένες και ιδρωμένες. Ακουμπήσαμε στον τοίχο, να μετρήσουμε τα λεφτά. Τα λουστράκια μάς κοίταζαν, κοροϊδεύοντας, παρότι είχαμε βγάλει έξι δολάρια.

«Χόουπ, έλα να πετάξουμε τις κάρτες στο ποτάμι».

«Τι; Και τόση ώρα που παρακαλούσαμε σαν κι εκείνους τους αλήτες;» Ήταν έξαλλη. «Όχι, θα πουλήσουμε όλα τα ονόματα».

«Πρέπει να φάμε κάτι».

«Σωστά». Φώναξε σ' ένα από τα χαμίνια. «Οι, πού μπορούμε να φάμε;»

«Φάε mierda, gringa⁸».

Απομακρυνθήκαμε από τον κεντρικό δρόμο της Χουαρές. Αρμεί να γύριζες το κεφάλι σου και τον έβλεπες, τον άκουγες, τον μύριζες, λες κι ήταν ένας τεράστιος, μολυσμένος ποταμός.

Αρχίσαμε να τρέχουμε. Η Χόουπ έβαλε τα κλάματα. Δεν την είχα δει ποτέ μου να κλαίει.

Τρέξαμε σαν κατσίκες, σαν πουλάρια, με το κεφάλι χαμηλωμένο, καλπάζοντας, καλπάζοντας στα λασπωμένα πεζοδρόμια, πηδώντας τις λακκούβες, χωρίς ήχο. Πεζοδρόμια από πετρωμένο κοκκινόχρωμα.

Κατεβήκαμε λίγα πλίθινα σκαλοπάτια, μπήκαμε στο καφέ Γκαβιλάν.

Στο Ελ Πάσο, εκείνες τις μέρες, το 1943, άκουγες πολλά για τον πόλεμο. Όλη τη μέρα, ο παππούς μου κολλούσε φωτογραφίες του Έρνι Πάιλ⁹ σε άλμπουμ. Η μάμι προσευχόταν. Η μητέρα

8. Φάε σκατά, ξένη.

9. Ernie Pyle (1900-1945): Σπουδαίος Αμερικανός δημοσιογράφος,

μου ήταν μια Γκρίζα Κυρία¹⁰ στο νοσοκομείο, έπαιζε μπριτζ με τους τραυματίες. Έφερνε τυφλούς ή μονόχειρες στρατιώτες στο σπίτι για δείπνο. Η μάμι μού διάβαζε από τον Ησαΐα ότι οι άνθρωποι κάποια μέρα θα μετατρέψουν τα ζιγφη τους σε αλέτρια και τα δόρατα σε δρεπάνια. Όμως εγώ δεν το είχα σκεφτεί ποτέ μου. Απλώς νοσταλγούσα και εξιδανίκευα τον πατέρα μου, που ήταν υπολοχαγός πέρα από τη θάλασσα... στην Οκινάουα. Μικρούλα καθώς ήμουν, σκέφτηκα τον πόλεμο για πρώτη φορά όταν μπήκαμε στο καφέ Γκαβιλάν. Δεν ξέρω γιατί, απλώς θυμάμαι ότι τότε σκέφτηκα τον πόλεμο.

Έμοιαζε λες και όλοι στο καφέ Γκαβιλάν ήταν αδέρφια, ξαδέρφια ή συγγενείς, έστω κι αν κάθονταν σε χωριστά τραπέζια ή στο μπαρ. Ένας άντρας και μια γυναίκα μάλωναν και αγγίζονταν. Δυο αδελφές φλερτάριζαν πίσω απ' την πλάτη της μητέρας τους. Τρία αδύνατα αδέρφια με τζιν εργατικές φόρμες, έγεραν πάνω από την τεκίλα τους, με το ίδιο αδελφικό τσουλούφι να πέφτει στο μέτωπό τους.

Δροσερό μισοσκοτάδο· ησυχία, παρόλο που όλοι μιλούσαν και κάποιος τραγουδούσε. Το γέλιο ήταν αβίαστο, ιδιωτικό, μύχιο.

Καθίσαμε σε σκαμπό στο μπαρ. Ήρθε μια σερβιτόρα, κρατώντας έναν δίσκο μ' ένα μπλε και βιολετί παγόνι ζωγραφισμένο πάνω του. Τα βαμμένα με χένα μαλλιά της, μαύρα στις ρίζες, ήταν χτενισμένα σε κυματιστά βουναλάκια, στερεωμένα με χτενάκια, χρυσαφιά και ασημένια, με στολισμένα με κομμάτια από σπασμένα καθρεφτάκια. Φούξια πλατύ στόμα. Πράσινα βλέφαρα. Ένας σταυρός, που θύμιζε περισσότερο πετα-

βραβευμένος με Πούλιτζερ για τις ανταποκρίσεις του από τα μέτωπα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Σκοτώθηκε στη μάχη της Οκινάουα.

10. Gray Ladies ονομάζονταν οι εθελόντριες του Αμερικανικού Ερευνητικού Σταυρού κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

λούδα με γαλαζοπράσινα φτερά, έλαμπε ανάμεσα στα κωνικά στήθη της που μετά βίας τα κάλυπτε το κίτρινο σατέν. «*Hola!*» Χαμογελούσε. Λαμπερά χρυσά δόντια, κόκκινα ούλα. Εκθαμβωτικό, παραδείσιο πτηνό!

«*Qué quieren, lindas;*»

«(Τορτίγιας), είπε η Χόουπ.

Η σερβιτόρα-παραδείσιο πτηνό έσκυψε πάνω από τον πάγκο, σκούπισε τα ψίχουλα με τα κατακόκκινα νύχια της, κάτι άρχισε να μας ψιθυρίζει με τα αδέξια ισπανικά της.

Η Χόουπ κούνησε αρνητικά το κεφάλι της. «(No sé)».¹¹

«*Son gringas;*»

«(Όχι)». Η Χόουπ έδειξε τον εαυτό της. Από τη Συρία. Έπειτα μίλησε στα συριακά και η σερβιτόρα άκουγε, ενώ το φούξια στόμα της ανοιγόκλεινε ακολουθώντας τις λέξεις της. «(E!)».

«*Αυτή είναι γκρίνγκα*», είπε η Χόουπ για μένα. Γέλασαν. Ζήλεψα τις σκοτεινές γλώσσες τους, τα σκοτεινά τους μάτια.

«*Son gringas!*» είπε η σερβιτόρα στους πελάτες του καφέ.

Ένας γέρος μάς πλησίασε, με το ποτήρι του στο ένα χέρι και στο άλλο ένα μπουκάλι μπύρας Corona. Ευθυτενής... είτε στεκόταν είτε βιάδιζε. Ευθυτενής, Λατινοαμερικάνος, με λευκό κοστούμι. Ο γιος του ακολουθούσε με κοστούμι ζουτ,¹² σκούρα γυαλιά, αλυσίδα στο τσεπάκι. Ήταν η εποχή του μπίμποπ, του *pachuco*¹³... Οι ώμοι του γιου ήταν κυρτοί, σύμφωνα με τη

11. Δεν ξέρω.

12. Zoot suit: Δημοφιλές κοστούμι της δεκαετίας του 1940 στην Αμερική. Παντελόνι με ψηλή μέση, πολύ φαρδύ στους μηρούς και στενό στους αστραγάλους και μακρύ σακάκι με τονισμένους ώμους.

13. Pachuco: η αντικουλτούρα των νεαρών Λατινοαμερικάνων, που εκφραζόταν μέσω της ενδυμασίας (κοστούμια ζουτ), της τζαζ, μιας ιδιαίτερης διαλέκτου, της calo, και της άρνησης να ενσωματωθούν στην αγγλο-

μόδα, το κεφάλι χαμηλωμένο στο ύψος της υπεροψίας του πατέρα του.

«Πώς σε λένε;»

Η Χόουπ τού είπε το συριακό της όνομα... Σα-α-χάλα. Εγώ το όνομα με το οποίο με φώναζαν οι Σύροι: Λουκάχα. Όχι Λουσία ή Λούκα, αλλά Λουκάχα. Είπε σε όλους τα ονόματά μας.

Τη σερβιτόρα την έλεγαν Τσάτα, επειδή η μύτη της ήταν γυριστή προς τα πάνω, σαν λούκι για τη βροχή. Στην κυριολεξία, η λέξη σημαίνει «πλακουτσή», αλλά έχει κι άλλη μία σημασία, «ουροδοχείο». Ο γέρος ήταν ο Φερνάντο Βελάσκες και αντάλλαξε χειραψία και με τις δυο μας.

Αφού μας χαιρέτησαν, οι άνθρωποι στο καφέ μάς αγνόησαν όπως και πριν, ή μάλλον μας αποδέχτηκαν με την ανέμελη αδιαφορία τους. Θα μπορούσαμε να γείρουμε στον ώμο οποιουδήποτε εκεί μέσα και να αποκοιμηθούμε.

Ο Βελάσκες πήρε τα μπολ μας με το πράσινο τσίλι σ' ένα τραπέζι. Η Τσάτα μάς έφερε λεμονάδες.

Είχε μάθει αγγλικά στο Ελ Πάσο, όπου δούλευε. Και ο γιος του δούλευε εκεί, στις οικοδομές.

«*Oye, Raúl... diles algo...*¹⁴ Μιλάει καλά αγγλικά».

Ο γιος έμεινε όρθιος, κομψός και διακριτικός πίσω από τον πατέρα του. Τα ζυγωματικά του έλαμπαν κεχριμπαρένια πάνω από ένα μπίμποπ γενάκι.

«Τι δουλειά έχετε εσείς εδώ, παιδιά πράματα;» ρώτησε ο πατέρας του.

«Πουλάμε».

Η Χόουπ σήκωσε στο ύψος του ματιού του τις κάρτες. Ο

αμερικανική κοινωνία. Αναδύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1930 και ήταν κυρίαρχη την επόμενη δεκαετία.

14. E, Ραούλ... πες τους κάτι.

Φερνάντο τις περιεργάστηκε, τις γύρισε μία μία από την ανάποδη. Η Χόουπ ξανάπιασε την παρλάτα της για τις Μουσικές Κοσμηματοθήκες. «Το όνομα που κερδίζει παίρνει μια Μουσική Κοσμηματοθήκη».

«*Válgame Dios...*»¹⁵ Πήρε την κάρτα στο διπλανό τραπέζι, εξήγησε με πλατιές χειρονομίες στους άλλους τι ήταν, κοπάνησε το χέρι του στο ξύλο. Όλοι κοίταζαν αβέβαια, μια τις κάρτες, μια εμάς.

Μια γυναίκα με μπαντάνα στο κεφάλι μου έγνεψε. «*Oye, κάποιος κερδίζει τα κουτιά, όχι;*»

«*Σί*».

Ο Ραούλ άπλωσε σιωπηλός το χέρι του, να πάρει μια από τις κάρτες· χαμήλωσε το βλέμμα και με κοίταξε. Τα μάτια του ήταν λευκά μέσα από τα σκούρα γυαλιά του.

«*Πού είναι τα κουτιά;*»

Έριξα μια ματιά στη Χόουπ.

«*Ραούλ...*» είπα. «Φυσικά και δεν υπάρχουν Μουσικές Κοσμηματοθήκες. Αυτός που κερδίζει το όνομα κερδίζει όλα τα λεφτά».

Έκανε μια υπόκλιση μπροστά μου, με τη χάρη ταυρομάχου. Η Χόουπ έσκυψε το ιδρωμένο της κεφάλι και βλαστήμησε στα συριακά. Στα αγγλικά είπε «*Πώς και δεν το σκεφτήκαμε ποτέ;*» και μου χαμογέλασε.

«*Εντάξει, chulita.*»¹⁶ Δώσε μου δυο ονόματα».

Ο Βελάσκες εξηγούσε το παιχνίδι στους πελάτες που κάθονταν στα τραπέζια και η Τσάτα σε μια παρέα στο μπαρ, τρεις τέσσερις άντρες με δυνατές, ιδρωμένες πλάτες. Έσυραν δυο τραπέζια κοντά στο δικό μας. Η Χόουπ κι εγώ καθίσαμε στις δύο άκρες. Ο Ραούλ στάθηκε όρθιος πίσω μου. Η Τσάτα γέμισε

15. Ω Θεέ μου.

16. Γλυκούλα.

με μπίρα όλα τα ποτήρια, σαν να βρισκόμασταν σε συμπόσιο.

«*Cuánto es;*»¹⁷

«Εικοσιπενταράκι».

«*No tengo... un peso;*»¹⁸

«Εντάξει».

Η Χόουπ στοίβαξε τα λεφτά σ' έναν σωρό μπροστά της. «Ει... υπολόγισε και το εικοσιπενταράκι του μερτικού μας». Ο Ραούλ είπε πως το έβρισκε δίκαιο. Τα μάτια της λαμπύριζαν κάτω από την κουρτίνα των μαλλιών της. Ο Ραούλ κι εγώ γράψαμε τα ονόματα.

Τα ονόματα είχαν μεγαλύτερη πλάκα στα ισπανικά, κανένας δεν μπορούσε να τα πει σωστά και γελούσαν συνέχεια. ENT. Χυμένη μπίρα. Χρειάστηκαν μόνο τρία λεπτά για να γεμίσει μια κάρτα. Ο Ραούλ άνοιξε τη σφραγίδα. Ο Ιγνάθιο Σάντσεσ κέρδισε με το KEN. *Μπράβο!* Ο Ραούλ είπε ότι έβγαλε περίπου τα ίδια λεφτά δουλεύοντας όλη μέρα. Με μια αρχοντική χειρονομία ο Ιγνάθιο σκόρπισε τα κέρματα και τα τσαλακωμένα χαρτονομίσματα στον δίσκο με το παγόνι της Τσάτα. *Cerveza!*¹⁹

«Περίμενε ένα λεπτό...» Η Χόουπ έβαλε στην άκρη τα είκοσι πέντε σεντς του μερτικού μας.

Δύο γυρολόγοι είχαν μπει στο καφέ και τράβηξαν καρέκλες κοντά στο τραπέζι.

«*Qué pasa;*»²⁰

Κάθισαν κρατώντας τα ψάθινα καλάθια τους στην αγκαλιά τους. «*Cuánto es;*»²¹

17. Πόσο κάνει;

18. Δεν έχω. Ένα πέσο;

19. Μπίρα!

20. Τι τρέχει;

21. Πόσο κάνει;

«Un peso... ένα εικοσιπενταράκι».

«Ας το κάνουμε δύο», είπε ο Ραούλ. «Dos pesos, πενήντα σεντς». Η τσέπη των νεοφερμένων με τα καλάθια δεν το άντεχε, οπότε όλοι αποφάσισαν πως αυτή τη φορά θα έβαζαν ένα πέσο, αφού ήταν καινούργιοι στο παιχνίδι. Έβαλαν από ένα πέσο στον σωρό. Κέρδισε ο Ραούλ. Οι άντρες σηκώθηκαν κι έφυγαν, χωρίς να πιουν ούτε την μπίρα τους.

Μέχρι να πουλήσουμε και τις τέσσερις κάρτες μας, όλοι είχαν γίνει τύφλα. Κανένας από τους νικητές δεν είχε κρατήσει τα λεφτά του, απλώς αγόραζαν κι άλλες ευκαιρίες, κι άλλο φαγητό, και τώρα τεκίλα.

Οι περισσότεροι από τους χαμένους έφυγαν. Όλοι μας φάγαμε tamales. Η Τσάτα τα έφερε μέσα σε μια λεκάνη, κι από δίπλα μια κατσαρόλα με φασόλια όπου βουτούσαμε τις καυτές τορτίγιας μας.

Πήγαμε με τη Χόουπ στο αποχωρητήριο πίσω από το καφέ. Σκουντουφλώντας, προστατεύοντας με το χέρι τη φλόγα του κεριού που μας είχε δανείσει η Τσάτα.

Χασμουρητό... το κατούρημα σε κάνει σκεφτική, ονειροπόλα, όπως την Πρωτοχρονιά.

«Ει, τι ώρα είναι;»

«Οχ».

Ήταν σχεδόν μεσάνυχτα. Όλοι στο καφέ Γκαβιλάν μάς φίλησαν για καληνύχτα. Ο Ραούλ μάς πήγε μέχρι τη γέφυρα, κρατώντας μας από το χέρι. Απαλά, όπως η δόννηση του ραβδιού ενός ραβδοσκόπου, τραβούσε τα κοκαλιάρικα κορμάκια μας στον ρυθμό *rachico* της περπατησιάς του, τόσο ανάλαφρο, αργό, λικνιστικό.

Κάτω από τη γέφυρα, από την πλευρά του Ελ Πάσο, ήταν τα λουστράκια που είχαμε δει το απόγευμα. Στέκονταν καταμεσής του λασπωμένου Ρίο Γκράντε, κι όταν έπεφτε κανένα κέρμα, σήκωναν ψηλά χωνάκια από χαρτί για να το πιάσουν, κι

αν δεν το πετύχαιναν, έσκαβαν στη λάσπη για να το βρουν. Στρατιώτες τούς πετούσαν δεκάρες, περιτυλίγματα από τσίγλες. Η Χόουπ έσκυψε πάνω από το κιγκλίδωμα. «*Hola, pen-dejos!*²²» βρυχήθηκε και τους πέταξε όλα τα εικοσιπενταράκια μας, σηκώνοντας το μεσαίο της δάχτυλο. Γέλια.

Ο Ραούλ μάς έβαλε σ' ένα ταξί και πλήρωσε τον οδηγό. Από το πίσω τζάμι τού κουνούσαμε το χέρι και τον κοιτάζαμε καθώς βάδιζε λικνιστικά προς τη γέφυρα. Καθώς ορμούσε στη ράμπρα σαν ελάφι.

Ο πατέρας της Χόουπ άρχισε να τη δέρνει με το που βγήκε από το ταξί: τη μαστίγωνε με τη λουρίδα του καθώς ανέβαιναν τη σκάλα, ουρλιάζοντας στα συριακά.

Στο σπίτι δεν ήταν κανείς εκτός από τη μάμι, που είχε γονατίσει και προσευχόταν να γυρίσω σώα και αβλαβής. Το ταξί την αναστάτωσε περισσότερο απ' ό,τι η Χουαρές. Δεν πήγαινε πουθενά με ταξί χωρίς να έχει μαζί της μια σακούλα με μαύρο πιπέρι, μήπως και δεχτεί επίθεση.

Στο κρεβάτι. Μαξιλάρια πίσω από την πλάτη μου. Μου έφερε κρέμα και κακάο, την τροφή που έδινε στους αρρώστους ή στους αμαρτωλούς. Η κρέμα έλιωνε σαν όστια στο στόμα μου. Το αίμα της αγάπης της, εις άφεσιν αμαρτιών, το ήπια ενώ στεκόταν εκεί, στα πόδια του κρεβατιού μου, και προσευχόταν με το ροζ αγγελικό νυχτικό της. Ματθαίος και Μάρκος, Λουκάς και Ιωάννης.

22. Γεια σας, μαλάκες!